

ปัญหากฎหมายการปฏิบัติงานของข้าราชการทหารสาขางานสัตตื สังกัดกองทัพบก ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497¹

จำลองโทเกษมวิทย์ ทิพย์พินิจ²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหากฎหมายการปฏิบัติงานของข้าราชการทหารสาขางานสัตตื สังกัดกองทัพบก ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี กฎหมายรับราชการทหาร ซึ่งเป็นบทกฎหมายที่สำคัญในการนำมาปฏิบัติงานด้านของข้าราชการทหารสาขางานสัตตื สังกัดกองทัพบก ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่บัญชาทหาร หรือเจ้าหน้าที่บัญชาคน หรือผู้รวบรวมบัญชาคน เจ้าหน้าที่สัตตื เป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการในราชการทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.2497 มีภารกิจในการดำเนินการเพื่อให้ได้ชาลกรรจ์ที่เป็นคนสัตตืชาติไทยมาเป็นทหารเพื่อป้องกันประเทศชาติด้วยความสมัครใจและยินยอมเสียสละแม้กระทั่งชีวิตเลือดเนื้อ และปกป้องเอกราชของชาติ ทั้งในยามสงบและในยามสงคราม โดยดำเนินการควบคุม กำกับดูแล และประสานงานซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง แบบธรรมเนียม และบันทึกข้อตกลงที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของกองทัพบก มีหน่วยงานหรือสาขางานที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านการเตรียมพล การระดมพล และการเกณฑ์พลเมืองอดหนุนราชการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เรียกว่า “สัตตื” ในระดับกองทัพบก มีผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบควบคุมทางวิทยาการในการสาขางานสัตตื ระดับกองทัพบก มีสัตตืกองทัพบกเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบควบคุมทางวิทยาการในการสาขางานสัตตื ระดับมณฑลทหารบก มีหัวหน้าฝ่ายสรรพกำลังเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบควบคุมทางวิทยาการในการสาขางานสัตตื ระดับจังหวัด มีสัตตืจังหวัดเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบควบคุมทางวิทยาการในการสาขางานสัตตื ระดับอำเภอมีสัตตือำเภอเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบควบคุมทางวิทยาการในการสาขางานสัตตื

สาขางานสัตตืระดับจังหวัดและระดับอำเภอ เป็นหน่วยงานของกระทรวงกลาโหมที่ทำงานร่วมกับกระทรวงมหาดไทย โดยกระทรวงกลาโหมฝากการปกครองบังคับบัญชาไว้กับผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ ดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมทหารกองเกินและทหารกองหนุนในเขตพื้นที่นั้น ลักษณะของการทำงานเป็นการให้บริการประชาชนในการรับลงบัญชาทหารกองเกิน การเตรียมกำลังสำรองเพื่อเตรียมความ

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายการปฏิบัติงานของข้าราชการทหารสาขางานสัตตื สังกัดกองทัพบก ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ รองศาสตราจารย์ดุพร วงศ์ทองสรรค์ ประธานและกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนียผล และรองศาสตราจารย์จรัส เล็งวิทยา

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พร้อมในยามปกติการระดมกำลังพลสำรองเข้าประจำการเมื่อเกิดภาวะสงคราม และการเกณฑ์ทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ จากลักษณะการทำงานของสายงานสัสดีเป็นงานด้านการให้บริการเป็นหลักแต่การปฏิบัติงานต้องอาศัยอำนาจของกฎหมายพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ลักษณะของงานเป็นการให้บริการประชาชนและประสานงานกับหน่วยงานราชการอื่นเป็นส่วนใหญ่

การปฏิบัติงานของข้าราชการทหารสายงานสัสดี สังกัดกองทัพบก ในปัจจุบันเป็นปัญหาที่สำคัญส่งผลกระทบต่อการบังคับใช้กฎหมายรับราชการทหารให้ปฏิบัติต่อชายไทยซึ่งมีสัญชาติไทยอย่างเท่าเทียมและก่อให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ที่มีขอบจากช่องว่างของกฎหมายหรือการประพดมิชอบซึ่งมีปัจจัยหลายอย่างเอื้ออำนวยให้ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน กล่าวคือ เจ้าหน้าที่สัสดีเป็นข้าราชการทหารสังกัดกองทัพบก ซึ่งเป็นกลไกของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในราชการสายงานสัสดีระดับจังหวัดและอำเภอ โดยไม่ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบ แบบแผน ตลอดจนคำสั่ง แบบธรรมเนียมที่ทางราชการกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด การปฏิบัติงานดังกล่าวในอนาคตอาจเกิดขึ้นไปไม่จบสิ้นและความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานควรจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องอย่างไร จะมีมาตรการลงโทษหรือใช้มาตรการทางกฎหมายใดในการควบคุมการปฏิบัติงานของข้าราชการทหารบกสายงานสัสดีเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานต่อชายฉกรรจ์สัญชาติไทยอย่างเท่าเทียมกันต่อไป

จากการศึกษาทำทราบว่าปัญหากฎหมายการปฏิบัติงานของข้าราชการทหารสายงานสัสดี สังกัดกองทัพบก ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 หากไม่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงย่อมทำให้เกิดการงอแงหรือละเว้นในการปฏิบัติงานของบุคคลใดหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ที่พบเห็นช่องว่างของกฎหมายเพื่อใช้ช่องว่างของกฎหมายในการกระทำความผิดทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการทหารสายงานสัสดีหรือบุคคลใดใช้ช่องว่างของกฎหมายเพื่อประโยชน์ของตนเพื่อหลีกเลี่ยง ในการเข้ารับราชการทหารตามกฎหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหากฎหมายภูมิฉันททหารกองเกินซึ่งให้ชายไทยเมื่อมีอายุอย่าง 18 ปี ในปี พ.ศ.ใดต้องไปลงบัญชีทหารกองเกินเท่ากับว่าอายุ 17 ปีบริบูรณ์ก็สามารถลงบัญชีทหารกองเกินได้ ณ ภูมิฉันททหารเพื่อให้ทราบว่ามิจำนวนทหารกองเกินมีจำนวนเท่าใดและเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการทางทะเบียนตามระเบียบต่อไป กฎหมายกำหนดให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ ซึ่งหมายถึงที่ว่าอำเภอ โดยมีหน่วยสัสดีอำเภอจะเป็นผู้ให้บริการรับลงบัญชี ผู้ปฏิบัติงาน เป็นข้าราชการทหารสายงานสัสดี สังกัดกองทัพบก กฎหมายกำหนดให้ชายซึ่งมีสัญชาติไทยดังกล่าว ลงบัญชีทหารกองเกินตามภูมิฉันทของบิดา เมื่อได้ลงบัญชีทหารกองเกินแล้วให้ถือว่าผู้นั้นมีภูมิฉันททหารอยู่ในท้องที่อำเภอที่ลงบัญชีทหารกองเกินภูมิฉันทซึ่งกำหนดให้มีได้เพียงแห่งเดียว ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความประมาท หรือคลาดเคลื่อนและไม่สะดวกเป็นอย่างมาก หากบิดาไม่ปรากฏในสูติบัตรหรือไม่มีการจดทะเบียนรับรองบุตรหรือบิดาตาย การที่จะรับลงบัญชีทหารกองเกินไม่สามารถที่จะสามารถดำเนินการในขณะนั้นได้ จะต้องมีการตรวจสอบการลงบัญชีทหารกองเกินโดยใช้เวลาในการดำเนินการหลายวันเป็นพอสสมควร เนื่องจากต้องมีการตรวจสอบไปตามภูมิฉันทของบิดาที่อยู่มาทั้งหมดเพื่อป้องกันการลงบัญชีทหารกองเกินซ้ำ หากไม่มี

การดำเนินการตรวจสอบภูมิลาเนาทหารกองเกินบุคคลใดมีภูมิลาเนาทหารกองเกินมากกว่าหนึ่งแห่ง เมื่อถึงคราวการเรียกตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการในปีใด บุคคลนั้นก็จะมีชื่ออยู่ทั้งสองอำเภอซึ่งเป็นภูมิลาเนาทหาร หากไปรายงานตัวตามหมายเรียกเข้ารับราชการทหารแห่งหนึ่งแต่อีกแห่งหนึ่งไม่ได้ไปการที่ไม่ได้ไปรายงานตัว ก็จะถูกดำเนินคดีจากการขาดการตรวจเลือกได้ เห็นว่าปัญหาดังกล่าวควรได้รับการแก้ไขเพื่อประโยชน์การปฏิบัติงานของข้าราชการทหารสาขางานสถิติ สังกัดกองทัพบก

ประเด็นปัญหาการยกเว้นบุคคลเมื่อลงบัญชีทหารกองเกินแล้วไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ กรณี ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้ กฎหมายรับราชการทหารกำหนดบุคคลที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเรียกมาตรวจเลือกเข้ากองประจำการในยามปกติ ซึ่งเป็นการกำหนดไว้เพียงเฉพาะในยามปกติเท่านั้น แต่หากประเทศอยู่ในยามศึกสงครามบุคคลดังกล่าวจะไม่ได้รับการยกเว้น ครูที่จะมีสิทธิได้รับการยกเว้นจะต้องเข้าลักษณะตามที่กำหนดไว้ตามกฎหมายรับราชการทหารและกฎกระทรวง ฉบับที่ 42 (พ.ศ.2517) และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ 68 (พ.ศ.2526) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเมื่อรับเรื่องดังกล่าวจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานข้าราชการทหารสาขางานสถิติในสำนักงานสถิติจังหวัดจะเป็นผู้ดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่กำหนดไว้แล้วให้ผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญยกเว้นให้

แต่มีบุคคลลงบัญชีทหารกองเกินเป็นครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือในมหาวิทยาลัยสำหรับปัจจุบันในมหาวิทยาลัยของประเทศไทยมีจำนวนมาก ครูบาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยจะมีการเรียกว่า อาจารย์ โดยบุคคลเหล่านี้มีทั้งเป็นพนักงานจ้างหรือพนักงานมหาวิทยาลัยหรือบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ผู้ปฏิบัติงานจะดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายจะต้องใช้ความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายอย่างพอสมควรในการพิจารณาจากหลักฐานได้อย่างรอบคอบ พบปัญหาจากการปฏิบัติงานกรณีมหาวิทยาลัยสังกัดเอกชนดำเนินการขอยกเว้นการเข้าตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติของ อาจารย์มหาวิทยาลัยและมีสถานะเป็นพนักงานจ้างของมหาวิทยาลัย มีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายและระเบียบที่กำหนดก็ได้รับการยกเว้น แต่ตามสัญญาจ้างเป็นการจ้างที่มีกำหนดระยะเวลาหากเมื่อพ้นจากการเป็นพนักงานจ้างก็ต้องแจ้งเหตุแห่งการหมดเหตुकเว้นดังกล่าว ถ้าบุคคลดังกล่าวไม่แจ้ง ก็ไม่มีบทกฎหมายใดที่ให้สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานการศึกษาเป็นผู้แจ้งเหตุแห่งการหมดเหตुकเว้น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่มีการตรวจสอบติดตามเป็นการกระทำโดยประมาท ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและไม่ให้เกิดช่องว่างของกฎหมาย ปัญหานี้จึงควรได้รับการแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

ประเด็นปัญหาคณะซึ่งยังมีได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอพร้อมกับคนชั้นปีเดียวกันและอัตราค่าธรรมเนียมการรับใบสำคัญใหม่ สำหรับผู้ที่มิหน้าที่ไปลงบัญชีทหารกองเกิน กรณีดังกล่าว ได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์แล้ว และมีหน้าที่จะต้องลงบัญชีแต่ยังไม่ได้ลงบัญชีทหารกองเกิน มาตรา 18 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่าถ้าอายุยังไม่ถึง 46 ปีบริบูรณ์ หมายความว่า บังคับตั้งแต่อายุ 18 ปีบริบูรณ์ ถึง 45 ปีบริบูรณ์ เพราะว่าอายุ 17 ปีบริบูรณ์ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 16 เมื่อไม่ได้ลงบัญชีตามมาตรา 16 ก็คือ อายุเกิน 17

ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ถ้าอายุ 46 ปีบริบูรณ์ ก็ไม่มีหน้าที่ที่จะต้องลงบัญชีทหารกองเกินตาม มาตรา 18 กำหนดเวลาที่ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกินในกรณีดังกล่าว ก็ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกินภายใน 30 วัน นับแต่วันที่สามารที่จะปฏิบัติได้ คือ ถ้าการที่ไม่ได้ลงบัญชีเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย ระยะเวลา 30 วันนับตั้งแต่วันที่เหตุนั้นหมดไป หรือถ้าไม่มีเหตุสุดวิสัย เช่น หลงลืมหรือจงใจต้องเริ่มนับตั้งแต่ 1 ม.ค.ของปีที่อายุ 18 ปี บริบูรณ์ หรือนายอำเภอมีอำนาจเรียกมาลงบัญชีได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงเวลา 30 วันดังกล่าว การลงบัญชีกรณี ดังกล่าวจะให้ผู้อื่นแจ้งแทนไม่ได้ หากบุคคลใดหากจงใจไม่ลงบัญชีทหารกองเกินพร้อมกับคนชั้นปีเดียวกัน เห็นว่าข้าราชการทหารสาขางานสถิติเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรับผิดชอบในการปฏิบัติงานโดยอาศัยอำนาจ ของกฎหมายรับราชการทหาร ให้ชายซึ่งมีสัญชาติไทยในอำเภอที่ประจำการอยู่นั้น มาลงบัญชีทหารกองเกิน ตามกฎหมาย แต่ไม่สามารถดำเนินการให้มีการลงบัญชีทหารกองเกินได้ครบทุกคนหรือได้มากที่สุด ซึ่งขาด การตรวจสอบติดตามให้มาลงบัญชีทหารกองเกินได้หรือกระทำการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือปริมาณงาน ที่มีภาระงานเป็นจำนวนมากจากทั้งในอำเภอที่ประจำการและงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาจาก หน่วยทหารต้นสังกัด ข้าราชการทหารสาขางานสถิติ เป็นผู้ปฏิบัติงานขั้นต้นให้เป็นไปตามกฎหมายรับ ราชการทหารที่กำหนดไว้ แต่ไม่สามารถที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้จากบทกฎหมายดังกล่าว เห็นว่าปัญหาดังกล่าวควรได้รับการแก้ไขเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานต่อไป

ประเด็นปัญหาบทกำหนดโทษ กล่าวถึงการกระทำใดๆ ที่บุคคลใดหรือทหารกองเกินหรือทหาร กองหนุน ซึ่งได้กระทำการอันเป็นความผิดตามบทบัญญัติกฎหมายรับราชการทหารกำหนดไว้จะต้องระวาง โทษไว้ตามที่กฎหมายกำหนด มีวัตถุประสงค์เพื่อลงโทษโดยตรงกับบุคคลผู้กระทำความผิดและเป็นการ ป้องปรามการกระทำความผิดหรือมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอีก ซึ่งมีทั้งโทษที่บังคับเอากับเสรีภาพ ของบุคคลและโทษที่มุ่งบังคับเอากับทรัพย์สิน แต่บทกำหนดโทษตามกฎหมายรับราชการทหารเหล่านี้ ยังไม่พบว่ามีการปรับปรุงบทกำหนดโทษให้เหมาะสมต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน เมื่อข้าราชการทหารสาขางานสถิติ ผู้ปฏิบัติงานพบการกระทำความผิดเกิดขึ้นตามบทบัญญัติกฎหมาย รับราชการทหาร ก็จะต้องส่งบุคคลซึ่งได้กระทำความผิดดังกล่าวให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตาม กระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่อไป แต่บุคคลผู้กระทำความผิดมักจะเห็นว่าโทษที่กำหนดในฐานะความผิด ตามบทบัญญัติของกฎหมายนั้น เป็นโทษสถานเบาไม่มีการเกรงกลัวในการที่จะกระทำความผิด ทำให้ ปัจจุบันในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหารสาขางานสถิติ จะพบการกระทำความผิดจากกฎหมาย รับราชการทหารทุกปี เท่ากับว่าบทกำหนดโทษที่มีความล้าสมัยไม่มีประสิทธิภาพ ในการที่จะบังคับใช้ กฎหมายรับราชการทหารให้มีความเท่าเทียมเสมอภาคกันได้ การปฏิบัติงานของข้าราชการทหารสาขางาน สถิติ จึงมีความยุ่งยากมากขึ้น และในอนาคตอาจจะไม่สามารถควบคุมปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ได้

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของข้าราชการทหารสาขางานสถิติ สังกัดกองทัพบก ตามกฎหมาย พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 พบข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคม ในปัจจุบัน มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาภูมิลาเนาทหารของทหารกองเกิน

พลเมืองชายไทย เมื่ออายุย่างเข้า 18 ปี ซึ่งต้องลงบัญชีทหารกองเกิน ณ ภูมิลำเนาทหารของบิดา แต่หากเป็นกรณีบุคคลซึ่งเกิดนอกสมรสและบิดาไม่ได้จดทะเบียนรับรองบุตร หรือถ้ามารดาถึงแก่กรรมแล้ว มีผู้ปกครอง ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่มารดาหรือผู้ปกครองมีภูมิลำเนา แล้วแต่กรณี

ตามมาตรา 5 (2) แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ควรจะต้องเพิ่มคำว่า “ให้เป็นอำนาจเจ้าหน้าที่ข้าราชการสายงานสวัสดิ หรือเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง มีอำนาจสอบสวนก่อนรับลงบัญชี”

โดยการกำหนดภูมิลำเนาทหารของชายไทยซึ่งเป็นกรณีบุคคลซึ่งเกิดนอกสมรสและบิดาไม่ได้จดทะเบียนรับรองบุตร หรือถ้ามารดาถึงแก่กรรมแล้วมีผู้ปกครอง ภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้นก็จะเป็ อำเภอท้องที่ของมารดาหรือผู้ปกครองซึ่งการกำหนดเช่นนี้ อาจจะได้เป็นท้องที่ของบุคคลนั้นอาศัยอยู่ ก็ได้ อันจะทำให้เกิดปัญหาขึ้นตามมาภายหลังจากการลงบัญชีทหารกองเกินได้ การกำหนดให้เป็นอำนาจสอบสวนของข้าราชการสายงานสวัสดิ หรือเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองของอำเภอท้องที่มีอำนาจสอบสวน เพื่อให้เป็นการกำหนดภูมิลำเนาเป็นปัจจุบันและมีความสะดวก รวดเร็วในการติดตาม ตรวจสอบได้ ในการติดต่อประสานงานก่อนที่จะดำเนินการเรียกตรวจเลือกเข้ากองประจำการ ทำให้การหลีกเลี่ยงการลงบัญชีทหารกองเกินได้อีกด้วย สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการรับลงบัญชีทหารกองเกิน ก็จะทำให้เกิดการปฏิบัติงาน อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานและการที่ทำให้ผู้ลงบัญชีทหารกองเกินจะทราบว่าตนมีภูมิลำเนาทหารกองเกินซึ่งควรจะต้องมีเพียงแห่งเดียวและไม่เกิดการลงบัญชีทหารกองเกินซ้ำ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่อาจทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานที่จะต้องตรวจสอบการลงบัญชีทหารกองเกินมาแล้วหรือไม่

ดังนั้น พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มาตรา 5(2) ควรเพิ่มเติมคำว่า “ให้เป็นอำนาจเจ้าหน้าที่ข้าราชการสายงานสวัสดิ หรือเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง มีอำนาจสอบสวนก่อนรับลงบัญชี”

2. ปัญหาการยกเว้นบุคคลเมื่อลงบัญชีทหารกองเกินแล้วไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ กรณี ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่น

ควรแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มาตรา 14(5) ขอเสนอแนะให้รวมถึงครูอัตราจ้างซึ่งประจำทำการสอน การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ข้าราชการสายงานสวัสดิจะได้ดำเนินการให้เป็นไปโดยผลของกฎหมาย ไม่ให้เกิดการใช้ช่องว่างของกฎหมายอันจะทำให้เกิดการทุจริตในการปฏิบัติงาน เพื่อความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันพร้อมปรับปรุงกฎกระทรวง ฉบับที่ 42 (พ.ศ. 2517) และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 68 (พ.ศ. 2526) โดยปัจจุบันมีอัตราการศึกษาบุคลากรครู อาจารย์ ในการทำการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา จึงสมควรที่จะต้องกำหนดให้บุคลากรครู อาจารย์ อัตราจ้างซึ่งมีกำหนดระยะเวลาได้รับยกเว้นการเรียกมาตรวจเลือกเข้ากองประจำการในยามปกติ แต่จะต้องกำหนดบทกำหนดโทษให้มีความเกรงกลัวเพราะตนได้รับสิทธิมากกว่าชายไทยทั่วไป หรือเพื่อเป็นการป้องกันการใช้ช่องว่างของกฎหมายกำหนดให้ บุคลากรครู อาจารย์ อัตราจ้างซึ่งประจำทำการสอนไม่ได้รับสิทธิยกเว้นดังกล่าว ทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรวดเร็ว ลด

ภาระของการปฏิบัติงาน ในการต้องตรวจสอบบุคลากรครู อาจารย์อัตราจ้างว่ามีสถานะพื้นสภาพการปฏิบัติหรือไม่อย่างไร

3. ปัญหาบุคคลซึ่งยังมีได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอพร้อมกับคนชั้นปีเดียวกันและอัตราค่าธรรมเนียมการรับใบสำคัญใหม่

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มาตรา 18 ในประเด็นชาวไทยซึ่งมีอายุย่างเข้า 18 ปีแต่ไม่ได้ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด โดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถรับลงบัญชีทหารกองเกินได้ในทำนองเดียวกันกับชายไทยซึ่งมีอายุย่างเข้า 18 ปีได้ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดให้ลงบัญชีทหารกองเกินภายในปีนั้น เห็นควรกำหนดให้ดำเนินการกับบุคคลเหล่านี้ตามบทกำหนดโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้ทันทีไม่เกิน 1 ปีหลังจากการที่บุคคลนั้นไม่มาลงบัญชีทหารกองเกิน หรือหากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ หรือชี้ช่องว่างของกฎหมายเพื่อให้เกิดการทุจริต จะต้องดำเนินการในความผิดวินัยและอาญา ถือเป็นการกระทำอันอย่างร้ายแรงอย่างมาก ซึ่งการเป็นข้าราชการทหารแต่กระทำการอันเป็นการประทุษร้ายกับหน่วยงานจะต้องไม่เกิดกรณีการทำความผิดเช่นนี้หรือเป็นเยี่ยงอย่างในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหารสาขานานาชาติต่อไป

สำหรับอัตราค่าธรรมเนียมในการออกใบสำคัญฉบับใหม่ เห็นควรแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคมปัจจุบัน ในอัตราค่าธรรมเนียม 1 บาท นั้น มีการกำหนดค่าธรรมเนียมมาเป็นเวลานานไม่เคยได้รับการแก้ไขซึ่งอาจกำหนดให้การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการออกใบสำคัญฉบับใหม่ในอัตราค่าธรรมเนียม 100 บาท ให้มีความสอดคล้องกับอัตราค่าธรรมเนียมของการออกบัตรทางราชการอื่นๆ เช่น บัตรประจำตัวประชาชน บัตรใบอนุญาตขับขี่รถยนต์หรือจักรยานยนต์ส่วนบุคคล เป็นต้น เจ้าหน้าที่ข้าราชการทหารสาขานานาชาติ ผู้ปฏิบัติงานเบื้องต้นในการดำเนินการออกใบสำคัญฉบับใหม่ ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญทางราชการของการตรวจเลือกทหารกองประจำการ จะได้ดำเนินการง่ายมากขึ้นไม่ก่อให้เกิดการเรียกเก็บในอัตราที่เกินจากที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ในการเรียกเก็บอัตราค่าธรรมเนียม เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะไม่มีภาระในการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็น โดยลดการออกใบสำคัญฉบับใหม่ได้มากขึ้นอีกด้วย ทำให้ทหารกองเกินซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้นั้นได้ระมัดระวังและตระหนักถึงการเก็บรักษาเป็นอย่างดีต่อไป

4. ปัญหาบทกำหนดโทษ ตั้งแต่มาตรา 42 ถึง มาตรา 49 ในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

สำหรับการกระทำใดซึ่งกฎหมายกำหนดเป็นความผิด บทกำหนดโทษ หมวด 7 มาตรา 42 ถึง 49 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีการบังคับใช้เป็นเวลานานไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ ในปัจจุบันประเทศไทยการรับราชการทหารกำหนดให้ชายไทยทุกคนรับราชการทหาร แต่หากมีหรือพบบุคคลใดหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหารโดยใช้อุบายหรือการจงใจเพื่อให้พ้นจากการรับราชการทหารก็คงไม่เป็นผลดีต่อความมั่นคงของประเทศชาติ การที่จะจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพอันกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ จึงต้องแก้ไขให้มีบทกำหนดโทษที่เหมาะสมและพอสมควรขอยกตัวอย่าง เช่น มาตรา 45 บัญญัติว่า “บุคคลใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามหมายเรียกของนายอำเภอหรือมาแต่ไม่เข้ารับการ

ตรวจเลือกหรือไม่อยู่จนกว่าการตรวจเลือกแล้วเสร็จหรือหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนด้วยประการใดๆเพื่อจะไม่ให้เข้ารับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือบุคคลใดเข้ารับราชการทหารกองประจำการแทนผู้อื่นหรือเรียกรับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยสัญญาว่าจะช่วยเหลือผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี”

ในการที่ลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ไม่มีการกำหนดโทษปรับ จึงต้องดำเนินการกำหนดโทษปรับสำหรับการกระทำความผิดดังกล่าวไว้ด้วย เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและเป็นการป้องปรามไม่ให้เกิดการกระทำความผิดเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ข้าราชการทหารสายงานสถิติเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ปฏิบัติตามขั้นตอนของการร้องทุกข์กล่าวโทษ กรณีพบการกระทำความผิดเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของข้าพเจ้าพบว่ามีลักษณะการกระทำความผิดดังกล่าวมีจำนวนมากขึ้นทุกปี อาจเป็นเพราะบทกำหนดโทษของกฎหมายไม่ทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวที่จะถูกลงโทษตามกฎหมาย

เอกสารอ้างอิง

กิจปติ ก้องเบญจกุล, **หลักกฎหมายมหาชน**. พิมพ์ครั้งที่ 10.(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2558), หน้า 105-107.

ขุนประเสริฐสุภมาตรา. (2477). หนังสือว่าด้วยกฎหมายภาคสิทธิ.กรุงเทพฯ: นิติศาสตร์. หน้า 1.

ณัฐกร วิทิตานนท์, **หลักรัฐธรรมนูญเบื้องต้น**, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553. หน้า 49-51.

วิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์

จรัส ธรรมธนารักษ์, **การดำเนินคดีอาญาในความผิดเกี่ยวกับเหตุร้ายตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535** (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), หน้า 20-21.